

Riigikogu majanduskomisjoni istungi protokoll nr 54

Tallinn, Toompea ja videosild

Teisipäev, 19. märts 2024

Algus 14.00, lõpp 15.22

Juhataja: Priit Lomp (esimees)

Protokollija: Maarja Steinberg (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Aleksei Jevgrafov, Mario Kadastik, Mart Maastik, Andres Sutt, Tarmo Tamm

Komisjoni ametnikud: Kaido Rosin (nõunik-sekretariaadijuhataja), Piia Schults (nõunik), Mari Tänav (nõunik), Maria Haas (konsultant)

Puudusid: Mart Helme, Siim Kallas, Erkki Keldo, Tõnis Mölder ja Anti Poolamets

Kutsutud: Kollektiivse pöördumise esindajad Kristi Rüütel ning Valentina Bortnovski, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ettevõtluse osakonna ettevõtluskeskkonna valdkonnajuht Merike Koppel ning sama osakonna tööstusohutuse nõunik Merike Ring, Siseministeeriumi korrakaitse- ja kriminaalpoliitika osakonna juhataja Henry Timberg, Eesti Pürotehnikute Liidu juhatuse liige Eduard Tani, Eesti Linnade ja Valdade Liidu asedirektor Rait Pihelgas (1. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Kollektiivse pöördumise „Ilutulestiku laskmine ainult aastavahetusel!“ arutelu jätkamine
2. Info ja muud küsimused

1. Kollektiivse pöördumise „Ilutulestiku laskmine ainult aastavahetusel!“ arutelu jätkamine

Priit Lomp andis teada, et kollektiivne pöördumine „Ilutulestiku laskmine ainult aastavahetusel!“ tuli Riigikokku menetlusse 19. septembril 2023 ning selle teemaline arutelu oli majanduskomisjonis 12. detsembril 2023. Riigikogu peaks kollektiivsele pöördumisele tagasiside andma kuue kuu jooksul. 2023. aasta lõpus kollektiivse pöördumise algatajatega ühist aega komisjoni istungil osalemiseks ei leitud.

Kollektiivse pöördumise esindaja **Kristi Rüütel** sõnas, et nagu pöördumises oli välja toodud võiks ilutulestiku laskmine olla lubatud ainult aastavahetusel ehk 31. detsembrist-1. jaanuarini. Ilutulestik tekitab stressi inimestele, väikelastele kui ka loomadele ning kahjustab

keskkonda. Vajalikud allkirjad koguti kiiresti kokku.

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) ettevõtluse osakonna ettevõtluskeskkonna valdkonnajuht **Merike Koppel** andis ülevaate MKM-i seisukohtadest ilutulestiku kasutamise piiramise osas (lisa 1).

MKM-i ettevõtluse osakonna ettevõtluskeskkonna tööstusohutuse nõunik **Merike Ring** andis ülevaate ilutulestiku käitlemisest (lisa 2).

Siseministeeriumi korrakaitse- ja kriminaalpoliitika osakonna juhataja **Henry Timberg** tõi välja, et Siseministeeriumis on hetkel menetluses korrakaitseaduse ja teiste seaduste muutmise seadus, millega tahetakse laiendada kohalike omavalitsuste (KOV) õigusi ilutulestiku lubade väljastamisel. Lisatud on ka muudatus, kus eelnõuga täiendatakse korrakaitseaduse paragrahvi lõikega, mille järgi võib KOV üldkorraldusega määrata enda haldusterritooriumil kindlaks kohad, kus ei tohi tekitada müra ja valgusefekte, sealhulgas ka ööl vastu 1. jaanuari, 25. veebruari ja 24. juunit. Tänu muudatusele saab KOV piirata ruumiliselt näiteks ilutulestiku kasutamist teatud hoonete läheduses. Korrakaitseaduses olevatel üldistel sätetel on erand, millistel kuupäevadel reeglid ei kehti ning võib tekitada müra. Muudatusega tekitatakse KOV-ile omakorda võimalus otsustada, millal see erand ei kehti ning millistel päevadel aasta jooksul ei tohi tekitada müra ja käituda teisi isikuid häirivalt. Muudatus puudutab kõiksugust müra ja teisi isikuid häirivat käitumist, sh ilutulestikust tulenevat müra. Muudatus annab igale KOV-ile paindlikkust ja eraldi võimaluse otsustada, millistel kuupäevadel ja millistes konkreetsetes piirkondades nad lubavad KOV-is ilutulestikku. KOV-ile kaasneb täiendav koormus teha nii veebis kui ka füüsilisel kujul inimestele teavitustegevust, kus miski on lubatud või keelatud.

Eesti Linnade ja Valdade Liidu asedirektor **Rait Pihelgas** märkis, et ilutulestiku kui müra tekitamise juures on järelevalve pool kõige suuremaks probleemkohaks. KOV-ide jaoks on murekohaks keskkonnareostus müra näol ja elukeskkonna halvenemine. **Pihelgas** tõi näite, kuidas lume sulades tulevad kõikjalt ilutulestiku jäägid välja. **Pihelgase** sõnul on Siseministeeriumi ettepanek KOV-idele täiendavaks kohustuseks. Tallinna linnal on korrakaitseüksusena järelevalve võimekus olemas, aga teistel KOV-idel jääb see vahendite puudumise tõttu ära. On KOV-isid, kes on teatud piirkondi keelustanud. Sellisel juhul tuleb ilutulestiku laskmiseks kooskõlastada see KOV-ide ja naabritega.

Priit Lomp märkis, et eelmisel, 12. detsembri komisjoni arutelul käis läbi ka emotsiooniostude küsimus. **Lomp** tõi näite, kus toidupoe kassade juures tõmbavad laste tähelepanu ajutised ilutulestiku müügipunktid. **Lomp** lisas veel, et komisjoni liikmete arvates on ilutulestik nooremaelastele, kes lasevad ilutulestikku pisut kontrollimatult, liiga vabalt kättesaadav. Komisjoni arutelul käis läbi mõte keelata adventiaja alguses ja hingedepäeval ilutulestiku laskmine täielikult.

Eesti Pürotehnikute Liidu juhatuse liige **Eduard Tani** sõnul on maapiirkonnas elaval kodanikul keeruline olla teadlik, millistel aladel KOV-id ei luba tekitada müra ega luba ilutulestikku lasta. Reegleid võib tekkida niipalju, et kodanik ei tea, millal ta reegleid rikub. KOV-ide juhid saaksid soovi korral panna terve oma valla territooriumi piirangu alla. **Tani** tõi

kollektiivsest pöördumisest välja punkti, mille järgi ilutulestik on stressi tekitav helitundlikele inimestele. **Tani** küsis, kas selle kohta on olemas statistika/uuring või kas on teada, kui palju inimesi ilutulestiku tõttu kannatab.

Kristi Rüütel vastas, et statistikat neil ei ole. **Rüütel** selgitas, et allkirju koguti Ukraina sõja alguses, kui Ukrainast tuli palju sõjapõgenikke Eestisse.

Eduard Tani uuris, milline heli suurus Ukrainast pärit sõjapõgenikke häirib. **Tani** küsis, kas on mingeid andmeid, kui palju sureb linde või loomi ilutulestiku tagajärjel.

Kristi Rüütel ütles, et ei oska heli suuruse osas vastust anda.

Eduard Tani kommenteeris, et ta on uurinud oma tutvusringkonna ukrainlastelt, kas neid häirib ilutulestik. Ukrainlased vastasid, et nende lapsed nadivad ilutulestikku. **Tani** selgitas, et Euroopa Liidus (EL) on kõik ilutulestikud sertifitseeritud vastavalt EL-i normidele. Vastavalt nendele sertifikaatidele on ilutulestiku, ka profi ilutulestiku puhul, maksimaalne helitugevus 120 detsibelli (dB). Keskmise detsibelli number on 105. Iga ilutulestiku partii, mis tehasest väljub, testitakse ja dokumenteeritakse. Ilutulestik teeb hetkelise heli ehk paugu. Kõrvakuulmist hakkab kahjustama üle 85 dB minev heli siis, kui pikaajaliselt viibida selle müra sees. Eestis kehtiv tööseadusandlus on toonud normi, et kuulmiskaitsevahendeid peab kandma siis, kui viibitakse üle 85 dB müras neli järjestikust tundi. Ilutulestik ei heiduta lindusid. Igal aastal püütakse hanesid ja linnas elavaid vareseid ilutulestikuga peletada, kuid linnud tulevad ikka tagasi. Volkswagen Golfi ühe liitrise bensiinimootoriga sõiduki 600 km sõitu tekitab 64 kg CO₂ (süsihappegaasi) koguse, mis vastab 20 000 üksiku raketi laskmisele aastavahetusel CO₂ koguselt. Ilutulestik on tehtud standardi järgi ning ei koosne tervist oluliselt kahjustavatest kahjulikest ainetest.

Priit Lomp kommenteeris, et ta on üle 14 aasta töötanud vallajuhina. **Lomp** märkis, et ühegi vallavanema või linnaeape soovist midagi ei kehtestata. KOV-is on valitud volikogu, kes võtab vastu kehtivaid määrusi ja kehtestab uusi piiranguid. **Lomp** lisas, et seaduse mittetundmine ei vabasta vastutusest. Tuleb end reeglitega kurssi viia. **Lomp** lisas veel, et Eesti riigis on umbes 30 aastaga KOV-ide arv oluliselt vähenenud, mistõttu on ka reeglistikke vähem, mida jälgida. **Lomp** arvas, et edaspidise arutelu käigus võiks keskenduda kolmanda lahenduse ettepanekule (lisa 1, 6. slaid). **Lomp** küsis, kas lahenduskäik kolme rakendamisel on mingisugune majanduslik mõju pürotehnika valdkonnas tegutsevate ettevõtete turul tegutsemisele.

Eduard Tani lisas täiendavalt, et 25. jaanuari 2022. aasta Kantar Emori uuringu järgi 49% eestlastest pooldab ilutulestikku ja 48% leiab, et tulevärk ei ole vajalik. **Tani** meenutas eelmist Riigikogus (rahanduskomisjonis) toimunud ilutulestiku kui luksuskauba ja luksusmaksu teemalist arutelu, mille käigus jõuti järeldusele, et suuremad omavalitsused mõtleavad välja asukohad, kus saaks ilutulestikku lasta. **Tani** sõnul võiks määrata kindlad pargid või avaramad kohad, kuhu saab inimesi suunata ilutulestikku laskma.

Mario Kadastik märkis pikaajase koeraomanikuna, et äikese puhul koerad ei jookse hirmunult ringi, kuid ilutulestiku puhul on 50/50 võimalus, kas püütakse elu eest põgeneda või mitte. Sotsiaalmeedias on olnud palju postitusi tagaotsitavatest loomadest ja hullunud

hobustest. **Kadastik** sõnas, et ilutulestiku järelevalve jõustamist on keeruline läbi viia, kuna järelevalveametniku kohale jõudes on tõenäoliselt ilutulestik lastud ja osapooled sündmuskohalt lahkunud. Kõige realistlikumaks meetodiks oleks piirata pürotehnika müüki ning viia pürotehnika sihtotstarbeliselt müügipunktidesse, mis ei asuks kassade juures ja nn inimeste nina alla. Kes tahab osta, sellel on võimalus olemas. **Kadastik** soovis teada, milline oleks reaalne mõju ja risk, kui määrata pürotehniliste toodete müügile ajaline piirang. **Kadastik** uuris veel, mida toob kaasa pürotehniliste toodete import välisriikidest, kus ei ole ajalisi müügipiiranguid, ja nende toodete müük läbi sotsiaalmeedia kanalite.

Merike Ring lausus, et neil puudub statistika, kui palju väheneks protsentuaalselt ettevõtete käive müügipiirangutega. **Ring** märkis, et korrakaitseaduse muudatusettepanek puudutas kolme kuupäeva. **Ring** sõnas, et tegelikult on probleem novembri lõpu ja detsembri alguse vahele jääva ajavahemikuga. **Ring** nõustus, et kui tahta pürotehniliste toodete kasutamist vähendada, siis tuleks piirata müüki. Pürotehnikat tellitakse palju, kuigi tegelikult seda ei tohi tellida, sest lõhkeaine (sh pürotehnilise aine) edastamine postiga on keelatud.

Mario Kadastik uuris, kas pürotehnikat tellitakse illegaalselt pakiga.

Merike Ring vastas jaatavalt. **Ring** lisas, et korrakaitseadus täna ei toimi selliselt nagu ta peaks toimima. Kõik keelud on olemas, aga midagi tuleb muuta. Ennekõike tuleks kasvatada inimeste teadlikkust kehtivatest nõuetest ja teiste kaaskodanikega arvestamisest.

Priit Lomp tõi näite, kuidas Tartu Lõunakeskuses on olnud nelja sissepääsu juures eraldi pürotehnika müügipunkt. Ei ole võimalik lastega poodi siseneda või poest väljuda ilma sellest müügipunktist möödumata. Kes soovib pürotehnikat osta, see võiks seda saada, et ta ei peaks minema pürotehnikat e-poest tellima.

Merike Ring kommenteeris, et neil puudub käitumuslik ülevaade, kui palju inimesed emotsioonide teevad. **Ring** arvab, et kui tooted ei asu silme ees, siis paljud emotsioonistud jäävad ära. Mingi osa inimestest näeb pürotehnikat internetis, kust on lihtsam tellida. Täna Eesti e-poest tellides, ei saa keegi peale ettevõtte ise või kullerteenuspakkuja kliendile toodet kohale toimetada. Regulatsiooni järgi ei tohi pakiautomaati pürotehnikat tellida.

Henry Timberg kommenteeris, et järelevalve puhul ei ole võimalik kõike tõhusalt ära korraldada. **Timberg** tõi näite, kuidas inimesed liikluses kihutavad, kuigi kehtivad kiiruspiirangud. Novembris ja detsembris tekitatakse pürotehniliste toodetega ülemäärast müra ja paugutajaid ei ole võimalik tuvastada. Keeldude ja regulatsioonidega valdav enamus inimesi järgib juhiseid ja ei hakka neid rikkuma, aga mõned inimesed ei järgi juhiseid. Regulatsioonidega ei lahenda olukorda 100%-liselt. Kui KOV keelab kuskil piirkonnas paugutamise, siis tõenäoliselt inimesed paugutavad vähem ning langustrend on olemas.

Priit Lomp soovis teada, miks korrakaitseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu raames arutatakse ainult kolmest päevast. **Lomp** uuris, miks Tallinna Loomaia juures või haigla läheduses võib ülejäänud 362-l päeval ilutulestikku lasta. Absoluutne piirang piirkondade mõistes võiks olla aastaringne.

Henry Timberg sõnul on korrakaitseaduses kirjas, et avalikus kohas on keelatud tekitada teist isikut oluliselt häirivat müra või valgusefekte. Tegemist on üldreegliga, mis kehtib 24/7 365 päeva aastas. Sellel üldreeglil on kolme päeva erand, mis annab KOV-ile võimaluse otsustada, et ka nendel kolmel päeval kehtib üldreegel, mille järgi ei tohi tekitada teist inimest häirivat müra. Muidu kolmel päeval aastas tohib müra tekitada. Et vähendada müra tekitamist läbi ilutulestiku kasutamise, keelates nendel kolmel päeval paugutamise, lahendatakse enamused probleemid ära.

Priit Lomp märkis, et kui 362-l päeval on ilutulestiku laskmine keelatud, siis lisaks ülejäänud kolmel päeval ilutulestiku keelamine tekitaks inimestes veelgi rohkem segadust. Inimesel on reeglit lihtsam mõista siis, kui neid päevi võetakse terve perioodina.

Andres Sutt ütles, et tegemist on teadlikkuse tõstmise temaatika ja harjumuste muutmisega. Enamik inimesi ei tea, et tegelikult ei tohi kogu aeg ilutulestikku lasta. **Sutt** uuris interneti teel pürotehnika soetamise kohta.

Merike Ring selgitas, et täna saab pürotehnikat läbi e-poe osta, aga kaupleja peab tooted ise kohale toimetama või siis ta omab lepingut mõne kullerettevõttega. Pakiautomaatidesse pürotehnilisi tooteid viia ei tohi.

Andres Sutt küsis Läti ilutulestiku müüja kohta, kellel on kullerleping Eestis tegutseva kulleriga.

Merike Ring vastas, et ülemaailmselt on keelatud posti teel pürotehnikat edastada. Pürotehnika kvalifitseerub lõhkematerjali alla.

Andres Sutt soovis tagasisidet kolmanda lahenduskäigu kohta.

Kristi Rüütel'i hinnangul seisneb küsimus teadlikkuse puudumises, kuna ei olda teadlikud, et ainult kolmel päeval aastas tohib ilutulestikku lasta. Kolmas lahenduskäik võiks tuua teatava langustrendi. Kolmel päeval ilutulestiku laskmise keeld loomaaia ja haigla juures aitaks olukorda parandada.

Rait Pihelgase arvates ei peaks kohe seaduse üldakti hakkama muutma. Mis puudutab avalikes kohtades ilutulestiku laskmist, siis täna on võimalik KOV-idel seda reguleerida ilma õigusakti muutmiseta. Erakinnistutele ei saa KOV sekkuda. KOV-is oma taotlemise korra ja menetluskorra otsustamise aluste loomine suurendab KOV-ide halduskoormust. KOV-id ei suuda üksinda hoida fookust ja teha järelevalvet. **Pihelgas** soovitas algatajal tõsta ühiskonna ja KOV-ide teadlikkust tervikuna. Tasub nõu pidada KOV-ide, nt Tallinna, juhtide ja volikogu liikmetega, kellel on rohkem selles vallas kogemust.

Priit Lomp sõnas, et pöördumise algatajate ootus, et ilutulestik oleks lubatud ainult ühel päeval aastas, ei tundu kõigile objektiivsetele argumentidele tuginedes väga realistlik. Eelnevale tuginedes võiks korrakaitseaduse ja aastaringsuse küsimusega edasi liikuda. Siseministerium peaks rohkem Eesti Linnade ja Valdade Liiduga seda teemat arutama ning hakkama kaardistama ja kirjeldama objekte, mis võivad olla tundlikud kohad ilutulestiku

laskmiseks, et vältida terve linna alale tekkivat piirangut. Tegemist on uue ülesande andmisega ning rahastuse ja järelevalve küsimusega. Eesmärk ei ole pürotehnika sektorile kuidagi liiga teha, vaid proovida teha asju paremini. Lisaks eneseregulatsioonile võiks natuke jõulisemate sõnumitega teadlikkuse protsessi kiirendada.

Tarmo Tamm sõnas, et inimestele tuleks rohkem selgitada, millal ei ole ilutulestiku laskmine mõistlik.

Mario Kadastik ütles, et paugutamist ei peaks täies mahus ära keelustama. KOV teab paremini, mis kohalikus kogukonnas toimub, mistõttu tuleks KOV-ile anda rohkem õigust. Võiks vähendada emotsioonide ja kaotada ära mobiilsed välisukse kassade juures olevad müügipunktid ning viia need konkreetsetesse statsionaarsetesse kohtadesse. Müügipunktid on juba novembrikuust emotsioonide peal väljas ning sellest ajast hakkab ka paugutamine pihta.

Eduard Tani tõi välja, et ilutulestiku firmad ei müü oma tooteid alates detsembri algusest. Tööjõud läheb iga aastaga kallimaks ja üritatakse võimalikult hilja müügikohti avada. Viimastel päevadel, 30.-31. detsembril, on käive kõige suurem. On vaja teatud nõudeid täita, et ilutulestikku mõnes teises kaupluses müüa.

Priit Lomp kommenteeris, et eesmärk ei olegi anda müügitegevust vahendajatele. Selle asemel, et teha kaubanduskeskusesse 4 müügipunkti võiks rääkida kaubanduspindade omanikuga ajutiste seintega piiratud ala loomisest. Eraldatud ala ei asuks otse kassade vastas. Kassajärjekorras tõmbab müügipunkt laste tähelepanu. Kõik müüjad peaksid müüma samade reeglite alusel. Kolmas lahenduskäik väärub läbirääkimisi KOV-ide esindajatega. Majanduskomisjon ei saa üks ühele nõustuda kollektiivse pöördumise esitajatega, et lubada ilutulestiku laskmist ainult ühel päeval aastas. Mõte on anda Siseministeriumile ja MKM-ile suunis jätkata arutelusid seaduse kontekstis turuosaliste ja partneritega. Nad võiksid jõuda lahenduseni, kus ühiskondlik ootus on kooskõlas ettevõtlusvabadusega.

Otsustati:

1.1. lahendada pöördumises püstitatud probleem muul viisil. Mitte nõustuda kollektiivses pöördumises esitatud ettepanekutega esitatud kujul. Anda Siseministeriumile ning Majandus- ja Kommunikatsiooniministeriumile suunis jätkata arutelusid erinevate turuosalistega ja tulla peale analüüsi ja arutelusid välja võimalike muudatustega (konsensus: Mario Kadastik, Priit Lomp, Andres Sutt, Tarmo Tamm).

2. Info ja muud küsimused

Täiendavat infot ei olnud ning muid küsimusi ei tekkinud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Priit Lomp
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Maarja Steinberg
protokollija